

Nro 2.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALÝNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Juliusnak 5-dik napján 1793.
esztendőben.*

Frantzia Ország.

Olly hiedelemben valának magok felöl a' Frantziák, hogy ök egész Európának ellene állhatnak, és a' mit magokban előre fel tettek, azt bizonyosan végbe is vihetik. De mivel már most nemcsak külső ellenségeik, hanem különböző értelemben lévő hazafiak ellen is, kiknek száma naponként mind jobban jobban nevededik, tusakodni kellek nekik, nem hiszem, hogy a' pünkösti királysággal egyetemben az ő új constitutiójok is füstbe ne mennyen. Még azok is, a' kik ekkorig a' N. Gyűlés tagjainak vétkes fel teteleiket által nem látták, gondolattyaikat meg változtatták, és az úgy

nevezett Contrarevolutionalisták, az az, a' királyi méltóságot és hatalmat ismét vissza állítani akarók mellé állanak. Eggynehány Ország alkotmányai el pártoltanak immár az új Frantzia alkotmánytól, kiváltképen mióta a' Spanyolok a' Pyreneusi hegyeken által bújván, a' Frantzia patriótákat meg verték, néhány erős váraikat el vették, és mind bellyebb bellyebb mennek az új Fr. köz társaságnak gyomrába. Gaston a' Contrarevolutionistáknak fő vezérek különös szerentsével él a' lakosoknak maga részére való hajtasokban, mellyben különös szolgálatot tesznek nékie a' polgári hitre meg nem esküdött, 's e' miatt hazájokból ki űzttetett papok. Ezeknek javaslásokra következő manifestumot készítet, 's küldött ő Fr. Orzágnak osztályaiba:

Frantziák!

Olly véggel hivta öszve az Orzágnak rendeit a' leg jobb király, hogy az igazgatásba bé isűszott vissza éléseket el töröllye, és azon jótéteményekhez, mellyekkel már annakelőtte benneteket meg tetéztet, újabb igazgatásnak formáját is ragasszon. Szabadosan ki nyilatkoztattatok kívánságaitokat képviselőiteknek adatott instructiótokban, avagy oktatástokban, mellyekről a' király tudósítatván, Juniusnak 23 napján 1789 esztendőben, egész készséggel el fogadta azokat, és a' polgári szabadságon kívül, politziai egyenlőséggel is meg aján-dékozott benneteket, a' mennyiben minden féle hivatalokra útat nyitott a' polgároknak, és minderrendő 's rangú lakosokat egyenlő törvény, és egyenlő adó fizetés alá rekesztett.

Hanem a' vad, és minden fundamentomos ok nélkül élni szokott pártos és háborgó emberek, héjábavalóságaiuknak közepette el ragadtatván a' részre való hajlás által, a' régi igazgatásnak formáját, a' függőséget, a' vallást, a' jó erköltsöket, és mindent, a' miben eddig való bátorságtok, szerentsétek és meg nyűgovástok állott, fel forgatták. Rettentő ötsárlásaik által, meg alacsonyították, és betste-

lenné tették a' királyi méltóságot. Végte're avval tetézték meg gonofzságaiknak mértékét, hogy lábaik alá tapodván minden isteni és emberi törvényeket, sőt a' ti barbarus törvényes könyveteket is, meg ölték kégyes királyotokat. Négy esztendőktől fogvást, minden alávaló indulatoknak, törvénytelenségnek, prédalásnak, gyűlölségnek, fel fúvalkodásnak jádzó laptajdvú, minden gonofzságnak néző piatzává, és minden nyomorúságnak feneketlen örvényévé lön Frantzia Ország. Mitsoda gonofsz szerentse által leve egygy olly nagy nemzet, melly eddig, olly szelid, érzékeny, és nemes indulatú vala, egyyszeribe kégyetlenné, 's vért szomjúhozóvá? Miért engedí magát olly emberek által le tapodtatni, a' kik az égnek minden bosszúját, és a' természetnek büntetését magokra vonták? Miképen engedheti magát, azoknak a' gonofsz és isten nélkül való embereknek tselekedeteik által meg vakitatni, a' kik a' szent öltárt, és királyi tronust fel forgatták, és hogy rettentő kégyetlenségeiknek útát készíthessenek, törvényt hoztak a' király meg öletésére, az embereknek jussait, örökségeit, a' szabadságot minden szemérem nélkül meg sértették, és az atheismust, az az, isten nélkül valótságot, és Machiavellusnak gonofsz principiumait lábra állították magok között.

Ugyan miként adhattya valaki magát, egygy olly gonofsz igazgatás formája alá, mellynek terhe alatt nyög az olly békefséget szerető polgár, a' ki a' rendet szereti? és miért, által nem láttya, hogy ezt a' birodalomnak módját minden szomszéd nemzetek átkozzák, 's irtódnak a' függetlenségtől, vallástalanságtól, és zabolátlan élettől, mellyek minden birodalmaknak és szabadságnak romlásúra szoktak tenni. Mitsoda vakító eszköz által engedte magát annyira meg alacsonyítatni, és minden rettentő gonofzságoknak, mellyek Frantzia Országot gyilkossággal és gyádszszul borították bé, rabjaivá 's eszközeivé tétetni?

Folytatását, másszorra hagyom.

Svécia.

Múlt *Juniusnak* 11 napján *Stokholmban* költ levélből, azt olvassuk, hogy az Orosz Flottától, az az, hadakozó hajó seregtől semmi ellenségeséget nem lehet várni. Az oda való királyi fő kormány szék is egygy ollyatén írást hirdettete ki, mellyben tellyes reménység nyújtatott a' lakosoknak, a' békeféségnek további feun maradása eránt. Azomban kemény készületek tétettetnek a' *Holmban*, az az, a' hajó készítő műhelyekben, de mi okon, tudva nintsen előttünk. Kétség kivült a' Svekusok is félnek a' szomszéd házaknak tüzétől.

Svéciának *Hágában* mulató követje, múlt *Juniusnak* 13 napján azt kívánta a' Hollándiai fő kormány széktől, hogy mivel a' Svéciai flotta nem sokára szélnek fogja vitorláit botsátani, olly véggel, hogy a' kereskedő hajókat és neutralitást, avagy részre való nem hajlást védelmezhesse; ahozképest legyen annak szabad a' Frigyes Belgyiom ki kötő helyeibe ki szállani, a' meg romlott hajókat meg igazítani, és ha a' szükség kívánándja, kívántató eleséggel is meg rakni. — Tellyes reménységgel vagyón a' Svéciai ministerium, hogy ezen kérését minden, jellenmondás nélkül fogja a' Hollándiai fő kormány szék tellyesíteni.

Lengyel Ország.

Solotnitzky Lengyel Generált, a' ki a' *Kaminieki* erős várat az Orosz seregeknek által adta, és ugyan azon rangal, mellyben eddig volt Orosz szolgálatba lépett, nem külömben *Derfeld* Orosz Generált, a' ki a' nevezett Lengyel várat által vette, *Alexander-Neufzky* vitézi rendgyével ajándékozta meg az Orosz Császárné. A' nem régiben keresett Orosz tartományoknak fő kormányozói, u. m. *Neplujev*, *Bergmana* és *Scherentoff* Orosz Generál Májorok a' Sz. Anua vité-

zi rendjét nyerték el Fejedelmi affzonyoktól (VII). Ezek az Orosz Birodalomhoz köttetett tartományok semmi közönséges adót nem fognak fizetni 1795 esztendőnek kezdetéig. Az Orosz Császárné szolgálattyaiba eddig lépett Lengyel katonáknak száma 20 ezer főre megyen, és így már most 92 ezer orosz katona fekszik Lengyel Országban. — Igen kevesen találtattak az Orosz birodalomhoz kaptsolatott Lengyel tartományokban lakó nemesek közül, a' kik ősi örökségeiknek el adása végett jelentették, és a' meg hódolás alól ki vonták volna magokat. A' déli Prusziának lakosai (így neveztetnek azok a' Lengyel tartományok, mellyeket a' Prusziái király minap el foglalt) csak annyit fognak két esztendeig fizetni, mint fizettek ennekelötte a' Lengyel koronának. — A' nemesség és papság az alsó Silésiában lakó nemesek és papok privilegiomaival fognak élni, és a' királyi kasszába keveset fizetni. Azon pontok között, mellyet Dánzig városa maga biztosai által, a' Prusziái király eleibe terjesztetett, és régi privilegiumait és julsait tekintik, vólt még ez is, hogy Dánzig városa szabad legyen a' katonaságtól, avagy soha ne köteleztessen katonát adni, és hogy valamint eddig, úgy ennekutánna is szabad kereskedő ki kötő hely legyen. Mellyekre nemcsak örömet réa állott a' király, hanem e' mellett azt is kívánta, hogy több olly privilegiomokat is kérjenek tőle, mellyek által előbbi virágzó állapottyába lehessen az oda való kereskedést tenni.

Olasz Ország.

Volentzében költ magános levelek mondják, hogy Marsiliába egy olly titkos complot, avagy öfzve eskütt emberekből álló társaság fedeztetett volna fel, mellynek fel tett tzellya a' vólt, hogy *Egalité Filep*, a' vólt Orleáni hertzeg tétettefesen a' délre fekvő Frantzia Osztályoknak Protectorává, avagy fő igazgatójává. — *Nápolyból* ismét

az iratik, hogy a' *Londoni és Turini* udvarok szoros álliáantzot, avagy szövetséget kötöttek egymás közt, mellynek tikkelyei közt ezek a' legnevezetesebbek: 1. hogy a' *Londoni* udvar 200 ezer font sterlinget fog a' *Szárdinai* királynak adni, úgy mindazonáltal 2. hogy a' midőn *Nizához* fog menni az *Angliai* flotta 20 ezer *Pedemontziumi* katonák tsatoltasának ahoz, és segítségül legyenek az *Angliai* hadakozó hajó seregnek *Frantzia* Ország *Provincia* nevű tartományának el vételére. — 3. Hogy az *Anglusok* által el foglaltatandó *Frantzia* tartományokból bé vétendő *contributió*ból húzattafson le, a' fellyebb fel jegyeztetett 200 ezer font sterling.

Anglia.

Múlt hólnapnak 12 napján tartatott alsó parlamentomi gyűlésben keményen kezdette *Fox* a' *Fr.* nemzettel való békelséget sürgetni. Mind ő maga, mind több vele egyenlő értelemben lévő tagjai a' parlamentomnak minden ékesen szóllásoknak mesterségét fel tett tzellyaiknak elérésére fordították, de minden halzon nélkül, mivel sokkal többen vóltanak olyanok, a' kik az el kezdett hadakozás folytatására voksoltanak. *Fitzroy* hajós kapitány, az *Orestes* nevű 18 ágyús hajónak kórmányozója, eggy 500 tonnás *ámérikai* hajót, melly eleséget akart *felső Normándiának* nevezetes városába *Havre de Grace*-ba vinni, foglalt el. A' napnyúgoti *Indiáról* (így neveztetnek az *Amérikai* szigetek) *Londonba* vissza érkezett kereskedő hajók azt a' kellemetes hirt vitték haza, hogy a' *Fr.* Országhoz tartozó tartományok és szigetek kívánva kivánnják az *Angliai* seregeknek oda lejendő meneteleket, és hogy minden ellen állás nélkül a' *N. Britanniai Birodalom* alá fogják magokat adni. *Generál Dumurier*, sok ide 's tova való *szarándokságai* után, múlt hólnapnak 17 napján érkezett meg *Londonba*, holott már annakelőtte utat készített néki, a' vele égygyütt *Frantziáktól*

el távozott *Valence* Generál. Lehet é ottan is állandó meg maradása avagy nem, a' jövőendő idő fogja fel fedezni. Annyit tsak ugyan lehet felőle mondani, hogy akárhol legyen ő, sohol tsendes életet nem élhet, szüntelen tarthat hazafiainak bosszúállást munkálódó haragjoktól. Maga is jól tudja ő azt, ez okon, akár ezik, akár alufzik, akár magánosan, akár másokkal legyen, akár haját füsülteti, akár szakállát beretváltatytya, szüntelen egygy pár pistol vagyon ódála mellett (VIII.)

Hadi Történetek és Környül állások.

Juniusnak 18 napján kezdetett el Moguntzia városának formális ostromoltatása, azóltától fogva tsak nem minden meg szűnés nélkül repülnek az ágyú golyóbisok a' városba bé, és onnan ki az ostromló seregeknek táborára. Így kell a' szegény meg szállott váras lakosainak, éretlen elméjü előjáróiknak vétkeik miatt adódzni. A' futó sántzoknak el kézfizetésekre 7 batalion Cs. Kir., és ugyan annyi Prusziai gyalog katonák rendeltettenek ki, 5600 ásó parafzokkal égygyütt, a' kik két colonnéra osztattatván fel, a' nevezett napnak estején hozzá is fogtak a' dologhoz. A' Cs. K. batalionokból álló colonnét *Sebottendorf* Gen. Májor igazgatta, a' második és Prusziai batalionokból állót pedig *Kleist* Generál Májor. Maga a' fels. Prusziai király is jelen vólt a' futó sántzoknak el kezdetetésekén (b). Még azon éjftza-

- (b.) *Futó sántzoknak neveztetnek azok az egygy's két ölni szélefségü, és ugyan annyi öl mélységü sántzok, mellyek az ostromló tábortól fogva az ostromoltatott várig szoktak ásattatni, még pedig nem égyenes, hanem görbe línedkon. Ebbe szokták az ostromlók magokut el rejteni, az ostromlott várra lövöldözni, és mind közelebb közelebb menni, holott kevés kárt tehet benne az ostromoltatott ellenség.*

ka, éjfél után egy óraker 500 Frantzaság ütött ki a várból, olly fel tétellel, hogy a' sántz ásókat meg akadályoztathassa el kezdett munkájokban, hanem bezzeg vissza igazíták ökemeket a' vigyázatra ki állitatott batalionok.

Juniusnak 20 napján szüntelen dörgötenek a' *Moenus* és *Rajna* vize mellett hányatott batériákon fekvő ágyúk, 's szüntelen repültenek az eméltő ágyú golyóbisok *Weisenaure*, *Kaseltre*, és *Kostheimra*. Ugyan azon napon egy bomba vétetett a' Moguntziai fő templomra. Hanem a' várba bé záratott Frantziák sem veztegelnek, ök is jól értenek a' pattantyús mesterséghez. — Frankfurthból azt írják, hogy a' Cs. K. ostromló katonák Juniusnak 21 napján ki farsarták volna a' Frantziák kezeik között *Weisenaut* és egyszersmind 16 ágyút nyertenek tőlök. *Kaseltre* is egynéhány tüzes golyóbisok hányattatának immár, hanem nem igen sok kárt tehettenek az ott fekvő Frantziáknak szoros vigyázások miatt. — A' Moguntziában fekvő Frantziák közül számosan szökdösnek által az égyesült Cs. K. és Prusziái seregekhez, kik egyenlőképen azt befzéllik, hogy nagy félelem, éhség, és nyomorúság között fetrengenek a' lakosok, és Fr. katonák. Juniusnak 23 napját meg előző éjjel nagy ágyú harsogás és apró puska ropogás hallattatott Moguntzia környékén. A' mit az égyik elementum, t. i. az ágyú golyóbisoknak tüze végbe nem vihetett, tökéleteségre vitte a' másik éltető állat, a' víz, mivel a' miképen hiteles írásokból olvastuk annyira fel duzzadtak a' *Rajna* vizének habjai, a' gyakor-ta elsözések után, hogy kéntelenek voltak a' Frantziák azokat a' szigeteket oda hagyni, mellyeknek birtokában lévén mind eddig, felettébb késlettették a' városnak ostromoltatását. Azokból lett ki költözésekkor 500 Frantziánál többet el súlylyesztettek közzülök az égyesült seregeknek szüntelen repdeső ágyú golyóbisai.

Hochhejm vidékéről azt a' tudósítást vezszük, hogy múlt Juniusnak 25 napján keményen

tüzeltének egymásra a' Moguntziát ostromló hadi seregek, és az ottan fekvő Frantziák. A' nevezett napon száz ember költözött ki a' városból feleségestől és gyermekestől, olly bizodalommal lévén, hogy a' Halsiai seregek nékiek kvártélyt fognak adni, de még eddig bé nem tellyesített esedezések, és így már most reménység és félelem közzé tétettetvén, tellyeséggel nem tudják hová mennyenek. Az égygyesült seregek bé nem fogadják, a' Frantziák pedig nem engedik őket a' városba vissza menni.

Mannhejmből érkezett tudósítás szerént, Juniusnak 20 napján érkezett vissza *Wurmser* Generál *Weingarti* kvártélyába, és a' mióta a' Brunsvigiai hertzeg Moguntzia és Trier között le telepedett az ellenség oda lehető bé útésének megakadályoztatására, azóltától fogva, ő kőrmányozza a' Rajna vizén túl fekvő égygyesült seregeket. Tsak nem minden napon újabb Cs. K. seregekkel szaporodik tábora. Az ottan feküdütt Prússiai regimentek a' Biponti hertzeg birodalmának védelmezésére fognak onnan menni.

A' Frantziáknak minapi Luxenburgi tartományba, 's nevezetesen *Arlon* városába lett bé útésekkor olly nagy félelemben estenek a' Treviri lakosok, hogy a' kiknek tehetségek vólt, féltőbb jószágait ládákra 's szekerekre rakván, bátorságosabb helyre vonták magokat. *Coblentzen* is el hatalmazott ez a' félelem. Nem is ok nélkül, mivel azt tették fel magokban a' Frantziák, hogy ha a' nevezett két városba bé furhattyák magokat, kéntelen leszen a' Prússiai király Moguntziának ostromlását félbe szakasztani, 's ellenek menni. Hanem másképen történt a' dolog, mint a' miképen ők gondolták. Fülébe menvén *Beaulieu* Cs. Királyi Generálnak az ellenség szándéka, leg ottan 12 ezer emberrel indült ellene, kinek igyekezetét jó előre meg halván a' Frantziák, nagy siettséggel oda hagyták a' Luxenbugi tartományt. Az utánok eredett

Cs. K. lovasok ezer embernél többet vagtak le, 's fogtanak el, az útól ment Fr. seregekből. — Ugy hallatik, hogy 24 ezer ember fogva *Triertel* fogva *St. Vendelig* cordont vonni.

A' melly napra vala *Valenciennes*nek formális ostromoltatása meg határozva, azon nap hozzá is fogtak ahhoz a' Cs. K. seregek. Az onnan jött magános levelekből olvassuk, hogy még tsak képzelní sem lehet irtództatóbb tüzet és mendörgést, mint a' minémü vólt *Junius*nak 19 napját meg előzőtt éjjel. Nemtsak az élő állatok, hanem még az ég és föld is reszkettek a' rettenetes ágyú harsogások alatt. Minémü félelem, és rémülés között lettenek légyen a' szegény lakosok, azok tudják leg jobban, a' kik valaha illyetén veszedelmes környül állások közt forgottanak. Rettenetes isten itelite a' föld indulás, de nem alább való a' váraknak ellenség által való ostromoltatások, amaz két három szempillantásig, e' pedig egynéhány órákig szokott tartani. — A' ki *Plinius* természeti historiáját olvasta, tudja minémü pufztitást szoktak az *Aetna* és *Vesuvius* tüzet okádó hegyei tenni a' közel fekvő helységekben. Ezeknek ölthatatlan tüze emészttette meg hajdan *Olafz Országnak* két nevezetes városait, *Heracliumot* és *Cataneét* egész vidékeivel együtt, amazt a' *Vesuvius*, ezt pedig az *Aetna* torkából ki okádtott lávának özöne (c). Következett napon nagy számmal ki ütöttek a' *Valenciennesi* Frantziák, úgy gondolkozván, hogy a' futó sántz ásókat meg ritkithattyák, melly feltételekben nemtsak

(c.) Lávának nevezik a' természeti historiának írói a' tüzet okádó hegyekből ki hányattatni szokott el olvadott köveket, mellyek hogyha a' tengerbe folynak, egész szigeteket formálnak magokból. Sok illy lávából eredett szigetek vagynak a' *Hadriaticumi* tengerben.

nem bődögültenak, sőt inkább kéntelenek voltak sok társaiknak el hűllások után a' várba vízfűzátérni. Mivel jól tudta azt *Printz Koburg*, hogy a' *Frantziák* végső szükségekben az *elementumok*hoz fognak folyamodni, és a' város környékét vízzel bé borítani, előre egygy olly nagy víz tsatornát ásatott, melly által a' *Scaldis*nak folyamattját másuvá lehetett vonni. Ennekfelette a' város felett lévő két hegy között fekvő nyílás felett egygy olly hídát épitetett, mellyen az egygyik hegyről a' másikra által lehet menni, és a' várat minden akadály nélkül lövöldözni.

A' *Condéi* várba bé rekesztetett *Frantziák* is nagyon szorongattatnak, és ök is gyakorta ágyúznak a' futó sántzok' ásasában izzadozó parafzokra és katonákra. Az ott lévő *Fr. comendáns* tiszt el nem akarta magával hitetni, hogy a' *Famársi* tábor helyet el foglalta volna *Pr. Koburg*; mellyről hogy meg győzze ötöt *Gr. Clairfait* hadi tármester, meg engedte néki, hogy egygy *Fr. tisztet* oda küldhessen. Nem sokára *Ryffel* is ostrom alá fog vétettetni.

Custiné *Fr. Generálnak* semmi reménysége nem lévén *Valenciennesnek* és *Condének* meg szabadithatásához, keményen erősíti *Cambray* és *Bouchain* közt fekvő táborát. Hadi seregeinek égygyik része itt fekszik, 's innen kell azokat *Valenciennesnek* és *Condének* el vételek után ki üzeni, másként lehetetlen leszén *Ryffel* bé zárni. Másik tábor helyet *Cambray* alatt készit magának, azon a' helyen, mellyen hajdan *Julius Caesar* magát bé sántzolta, és azóltától fogva *Caesar táborának* is neveztetik. Hogyha mind eből, mind amabból ki fog *Custine* szoritatni, igy ofztán semmi akadályok nem leszeq a' győzedelmes égygyesült seregeknek Párisig való menetelekben. — *Dünkerka* alatt is egygy 20 ezer emberre való tábor hely, készittetik.

Azon tsatáról, melly múlt *Juniusnak* 12 napján esett a' *Franzia*, és *Szárdinia*i égygyesült se-

regek között, mellyről én is emlékezetet tettem múlt postán küldött levelemnek 13 lapján, illetén bővebb tudósítást olvastam egy *Turini* levélből. *Juniusnak* 12 napján reggeli 4 órakor 16 ezer Frantzia támadta meg azon tetöket, a' melylyeken a' Pedemontziumi, és Austriai seregek magokat bé sántzolták. Minthogy ezek is vitézi módon viselték magokat, egész nap tartott a' viaskodás és éggymás öldöklése. Néhány provinciaihs batalionok bajonétos fegyverből tüzeltek a' Frantziákra, és a' kiket golyóbisai által a' földre nem teríthettek, bajonetaikkal szurdalták ke-refztül. Az égetbor ital miatt tántorgó Frantziák, mint a' sertések úgy düllöngöztek éggymásra, és még ekkor is ezt kiáltozták: *Bravo Acqui* (*Acquinak* nevezetik az a' *Montferráti* kerület, mellyből valók vóltanak ezek a' provincialis batalionok) — 12 órákig tartott viaskodások után vizsfa mentek a' Frantziák a' *Nizzai* Grófságba, de nem mindnyájan, mivel 4000 maradt közülök a' tsata piatzon. *St. André* Szárdinai Generál kormánya alatt vitézkedő Austriai Generál *Colli* a' tsata után is üzöbe vette a' Frantziákat, és az úton is 2000 embert szabdalt le közülök. Hogyha elegendő katonasága lett volna, talám *Nizzáig* üzhette volna őket, és minden nehézség nélkül bé mehetett volna a' városba, annyira megvólt a' katonaságtól üresítve. E' mellett attól is tartottak az éggyesült Szárdinai és Austriai seregeknek kormányozói, hogy ha észre talályák venni a' *Delfinatusnak* határain táborozó Fr. seregek, hogy ök a' hegyek között lévő örálló helyeiket el hagygyák, bizonyosan élni fognak a' jó alkalmatolsággal.

Elegyes Tudósítások.

*Lemberg*ből azt a' tudositást vettük, hogy az ottan kvártélyozó magyar batalionokhoz sok rekruták küldettetnek, még pedig többire mind zsiros szájjú magyarok. Minden batalion három,

's nagy száz emberrel örögbitetik. A' szép, magas és erős legények a' granateros batalionok közé adattatnak és egy 's két hólnapi fegyverben való gyakoroltatások utáná Frantzia ország határain fekvő regementekhez küldtetnek.

Pr. Waldeck Lajos, Hollandiai General Major, a' ki *Juniusnak* 12 napján *Wervik* mellett esett csatában sebet kapott, abban meg is holt, kinek halála miatt gyászöltözött magára a' Hollandiai helytartó Fejedelemnek egész udvara. Mindnyájan sajnállották ennek szerentsétlenséget; az örökös herczeg illyetér szókkal fejezte ki a' Hollandiai fő Kormányzékhez küldött levelében maga indulatját: Szívemnek mély keserűségével kén-telenitem Hatalomságtoknak jelteni, hogy *Waldeck Lajos* Printz, a' mint segedjötől hallom, *Courtrayban* meg holt. Eggy igen érdemes, és vitéz hadi tisztet vesztettnek el benne a' Rendek; kiváltképen réám nézve keserves történet ez, a' kit több ízben tapasztaltam, melly hasznos lett volna az ő hadi dolgokban való talentoma és tapasztalása a' jelenvaló háborúnak folytatásában, és hogy semmit egyebet nem lehet benne ósárolni, hanem hogy a' közönséges társaságnak szolgálatyában rendkívül való buzgoságot mutatott, 's ugyan e' volt halálának szerző oka is. Szeretetre méltó tulajdonsagaiért, mellyekért mindenektől szerettetett, és betsültetett, mindenek a' kik tsak esmértek, méltán szánnyák ötet.

Dornikből az iratik, hogy *Valenciennes* várának fő kormanyozója *Juniusnak* 13 napján egy trombitást küldvén *Pr. Koburghoz*, azon esedezett, hogy a' városnak ostromoltatása halasztódna meg egy kevéssé, mellyre *Pr. Koburg* röviden azt felelte, hogy az idő meg vagy on határozva, melly mikor lenne, meg fogná az ostromlásnak kezdetében tapasztalni.

Custine Fr. Generálnak *Caesar* taborában *Cambray* mellett fekvő serege 40 ezer főből álló, hanem a' mint mondatik, keves lovasága és artilleriája vagy on. Az oda vitettetett tábori eleség, széna abrak s a. le sem rakattatott a' szekerekről,

vagy azért, hogy fél a' Cs. K. seregeknek rajta való menésektől, vagy azért, hogy o akar amazokra ütni, és Valenciennest, 's Condét az ostrom alól fel ődözni. Minden fregementnek companjából három embert rendeltetett ki taborozó helyének erősítésére. A' Cs. K. Prussia, és Anglus, Hannoverai égygyesült seregeknek 30 ezer főből álló vézse Ryfelhez más fel oránira táborozik.

A' Frantzia katonák mind az ellenség földén, mind tulajdon határaikon nagy pusztitást szoktak végbe vinni. Aleg szentebb helyeknek sem kedveznek. Így bántak St. *Amandban* levő királyi temető helyvel, melly egy ritka remek munkája vala a' mesterségnek. Hajdani királyaiknak, 's nevezetesen *Dagobertnek* érzeketlen tsontait is ki hányták kriptáikból, és a' mi ezüstöt, és aranyat ottan kaphattak, mind el predálták.

Amint hallatik, igen roszszúl van a' vólt Orleáni hertzegnek, *Egalité Filepnek* a' nyakabeli. Sz. Jánosi erőlségbe lett vittetése előtt egy titkos level talaltatott írásai között, mellyet a' meg hólt *Mirabónak* küldött vala, és a' mellyben nagy summat ígirt neki, hogyha *XVI Lajos* királyt, és a' Delfinust ősi örökségetől meg fosztaná, 's őtet tené királlyá. A' mint a' környül allasok vagynak, nem sokára az ő nyakais a' *Guilotine* alá fog tettetni, és így ő rajta is bé tellyesedni, ama példa beszéd: *A' ki másnak vermet ás, maga esik abba bé.*

Magyar Ország.

Néhány napokkal ez előtt egy név, és hely fel jegyeztetése nélkül való level érkeze hozzám, mellybe arra kérettettem, hogy szórúl szóra iktatnám azt bé újság leveleimbe. Látván annak közönséges háfznát, örömmel tellyesitettem ismétlen barátomnak kívánságát. A' level ez:

Kedves Barátom!

Ennekelötte esztendővel, illetén kegyelmes parantsolatot méltoztatott Felsőges Urukunk hozzánk küldeni, hogy ennekutánna égyedül azoknak az Orvosoknak legyen szabad orvosi tudományokat Hazánkban gyakorlani, a' kik a' Pesti Universitásban végzették tudományokat, 's ottan emelttetének doctorságra. Hazánkra, 's tanuló hazánkfiakra nézve ennél halznosabb királyi parantsolatot magunk sem kívánhattunk volna. Ennekelötte minden zsiros physicatufságokra idegen nembeliek küldtetének Bétsből, és a' hol 10 magyar fi kapott kenyeret, ottan 60 's több idegen nemből valók tették közöttünk szerentséjeket.

Még is úgy halljuk, hogy néhány Bétsi Universitásban orvosi tudományt tanuló Magyar- és Erdély Országi ifjak, instántiával készülnék ö Felsőségéhez, hogy azon kegyelmes parantsolattyát vonná vissza. Úgy tartom, hogy másoknak ösztönözéséből akarják ök azt mivelni. Meg lásák, hogy sem a' Hazának, sem magoknak kárt ne tegyenek éretlen elméjek és tselekedetek által. Hogyha ez a' kegyelmes királyi parantsolat tovább is állandó leszen, azon kívül, hogy esztendőnként egynéhány ezer forintal több pénz fog a' hazában maradni, a' Pesti Universitás is jobban fog ezután virágozni, mint eddig, és valamint a' Tanítóknak a' tanításra nagyobb kedvek, úgy az ifjúságnak nagyobb ösztönök leszen a' tanulásra. Ennekfelette a' Magyar Országban született, neveltetett és tanult orvos jobban esméri a' magyar levegő égnek minémüségét, a' magyar életnek módját, a' magyar betegségeket, és azok' orvoslásának módját, mint az idegenek. És így mindenkor több jót lehet a' Magyar Orvosoktól várni, mint az idegenektől.

Lötséről azt írja hozzám egy jó barátom, hogy múlt hólnapnak 10 napján, tartatott azon Szabad K. városnak építő széke, mellynek megújítására Tekintetes. Kelemesi *Meltzer László* Ur

Tek. N. Borsod Vármegyének második Alispánja vala, mint K. Comisarius ki rendeltetve. A' polgárságnak közönséges voksa szerént *Prachary János* Ur, a' Lötsei K. Gymnasiumnak eddig volt érdemes tanítója, a' ki sok elzúndóktól fogva izozadozott a' Lötsei ifjuságnak oktatásában, és jó hazafiakká, és keresztényekké való tétélekben, emeltetett fő bíróságra — A' polgár-mesterség *Aickmer Ignác* Urnak adattatott által: tanátsbeli uraságva *Fridmanszky Mátyás*, *Hász András*, *Bogdányi András*, *Gersthoffen Lajos*, és *Vaisz Keresztely* urak emeltettenek; *Kulmán Dániel* Ur varasi hadnagyságot, *Nemes Ketskés Pál* Ur fő-*Fridmanszky Ferentz* Ur pedig al-notariusságot értének.

A' Magyar Országgi iskolák igazgatóivá tététek Felséges Fejedelmünk által, a' *Posoni* kerületben Mélt. Gróf *Szapárij József* Ur ö Nagysága; a' *Pécsiben Novák Krisostomus* Bakonbeli Apátúr, a' N. *Váradiban* pedig. T. *Tokody György* Ur.

El adó Könyvek.

Pesten a' bádog kalapnál *Gleixner János* böltyében találatnak külömb-külömbféle válogatott, és többnire Magyar és Erdély Országot illető régi, és új könyvek illendő árron. A' távól lévő Uraknak, ha hirt adnak, említett *Gleixner János* a' nyomatott katalogust, és még a' kívánt könyveket is meg fogja küldeni.